

at det ogsaa kunde have været af det nævnte Hensyn, at disse Regjeringer ikke tidligere ere fremkomne med Forslag i den Retning; men jeg mener, at man maa anlægge den samme Maalestok for alle Regjeringer og sige, at de vistnok have havt deres Grunde; for Mangel paa Loyalitet mener jeg dertil, at man ikke kan beskylde den ene Regjering fremfor den anden, naar de alle have stillet sig aldeles virksomme ligeoverfor denne Grundlovsparagraf. Spørgsmaalet vil altsaa blive: Er det nu Tiden, er der ikke vigtige Hensyn at tage, som medføre, at Gjenemførelsen af denne Reform maa ansees for ubetimelig for Diebliffet? Jeg er her i det Tilfælde, at jeg maa henholde mig til, hvad der allerede af flere ærede Talere er fremsført, nemlig at Fæstevæsenets Dphør her i Landet er en saa vigtig Sag, at man vel skal vogte sig for at gaae ind paa Alt, hvad der paa nogen Maade kan bidrage til at standse den eller til at gjøre Fæstegodssets Dvergang til Selveieendom vanskeligere, end den for Tiden kan være. Ingen af de ærede Talere, som have forvaret nærværende Sag, har imidlertid dristet sig til at paastaae, at det ikke er vigtigt, hvad der er anført, at Fæsternes Stilling ligeoverfor de frie Godser i flere Henseender er vanskeligere, end de Fæsternes Stilling, som leve paa Lehn og Stamhusgodser. Med Hensyn til selve Dvergangen fra Fæste til Eiendom seer jeg ingen Forskjel, thi enhver Lehnbesidder kan komme til at sælge sit Fæstegods, naar han ønsker det (Frederiksen: De gjøre det ikke!). Jeg vilde ønske, at det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgfreds vilde høre mig ud, før han afbrød mig. De nærværende Lehnbesiddere kunne sælge, naar de ville, lige saa godt som enhver Eier af et frit Gods, og dette Forhold vilde altsaa ikke blive forandret ved, at det ærede Medlems Forslag gik igjennem; thi der staaer ikke i dette Forslag Noget om, at Lehnbesidderen skal sælge. Dersom man nu vil sige: Ja, men hvis Lehnet overgaaer til fri Eiendom, kan den nærværende Lehnbesidderes Efterkommere maaskee sælge, forsaavidt han ikke vil, saa svarer jeg: Det Samme gjælder, hvad enten Forslaget vedtages eller ei,

thi selv om hans Efterkommer er Lehnbesidder og ikke fri Godseier, kan han sælge, hvis han vil, og bliver han fri Godseier, kan han lade være at sælge, dersom han ikke vil. Deri ligger altsaa ingen Forandring, men det, hvorpaa det kommer an, er Vilkaarene, hvorpaa Kjøbet af Fæstegods kan gjenføres, og med Hensyn dertil har det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgfreds (Alberti) saa klart og tydeligt paavist, hvorledes Fæsternes Stilling i forskjellige Henseender bliver ganske anderledes vanskelig, naar de befinde sig paa frie Godser og ville købe, end naar de ere Fæstere paa Lehn eller Stamhuse og ville købe. Dette ligger i Forholdet selv; thi den samme Person vil i Reglen tage denne Sag heelt anderledes, naar han bliver Eier af et frit Gods, end han vil og maa tage den, saalænge han er Lehn- eller Stamhusbesidder. Hovedsagen for mig er altsaa, at vi ikke, ved nu at gjenføre denne Reform, stille de Fæstere, som leve paa disse Lehn og Stamhuse, naar der er Udfigt til, at de kunne faae Noget af Godset til fri Eiendom, en heel Deel ugunstigere, gjøre dem Dvergangen langt vanskeligere, gjøre deres Stilling som kommende Selveiere meget mere usikker, end den nu er paa disse Godser. Er der en saa stærk Trang tilstede til at faae denne Grundlovens Føste-paragraf gjenført, maae vi, som sætte saa stor Pris paa at komme bort fra Fæstevæsenet, lægge saameget mere Vægt paa, at denne Iver for at komme bort fra Lehn og Stamhuse tillige kan benyttes til vore Landets Gjenførelse. Naar de ærede Forslagsstillere, som nu ville, at Lehn og Stamhuse skulle befries fra de paa dem hvilende Baand, uden at der tages Hensyn til Fæsternes Stilling, see, at deres Duffe ikke kan gjenføres uden at de gaae med os Andre ved at faae Fæstevæsenet ordnet, antager jeg, at de deri ville finde et Tryk til at hjælpe os dermed. Der siges, at de gjerne ville det, men jeg har ikke kunnet finde Spor deraf i deres Lovforslag. Kunde de Herrer aabne en Udfigt i denne Retning vilde de altsaa være visse paa at faae mange med sig, som de nu af de Grunde, jeg har anført, ville have imod sig. — Det ærede Medlem for Maribo Amts